

H.P. Grebe Etienne van Heerden: Mooi loop
met die woorde! (Aanhangsel)

1. *Vreemde woordgebruik*

- p. 13: "Die loods en sy medevlieënier sit *sienderoë blind* voor die glasruite." (siende blind?)
- p. 21: "hul skouers gebuig om hul *borse* te beskerm." (borste. Die probleem kon vermy gewees het deur die korrekte gebruik van die enkelfout: *om hul bors te beskerm.*)
- p. 22: "Val op die *plavei* (...)" (Vgl. p. 30 *plaveisel* en weer p. 290 *plavei*. Geen bron erken *plavei* as s. nw. nie.)
- p. 24: "Sy kyk hoe die lewe (...) *aangaan*." (voortgaan/sy gang gaan)
- p. 25: "Groot *repe* veld (...)" (stroke. *Repe* veronderstel [+geskeur].)
- p. 26: "Wat soek jy tog as jy saans huis toe gaan (...) Jy *soek* mos nie daardie goed nie." (Jy wil dit tog nie regtig hê nie.)
- p. 28: "*moenie kommer* nie (...)" (moet jou nie bekommer nie)
- p. 30: "*bloots* agtergelaat daar op die grond (...)" (bloot?/gewoon/verlate agtergelaat)
- p. 31: "die treinspoor wat (...) in die vertes van die halfwoestyn *verloop*." (saamloop/verdwyn?)
- p. 33: "Sy is lank; 'n *lat van 'n vrou* (...)" (*lat* = [+manlik])
- p. 33: "die hondjie sukkel om te besluit *tussen* vriend of vyand." (die hondjie sukkel om te kies tussen)
- p. 34: "Toe die koffie en eetgoed *by die tafel kom* (...)" (aankom/bedien word)
- p. 34: "ooreenkomste wat (...) *gesmee* is (...)" (gesluit; komplotte smee)
- p. 35: "wat later *aangemerkt* sou word as (...)" (aangedui/aangewys)
- p. 36: "Die hondjie was na die snuiwery teen die Baviaansrivierwalle en (...) en (...) heel *buite weste*." (verbouereerd/opgewonde)
- p. 38: "die distrik se kinders probeer wysmaak (...)" (leer/onderrig. Miskien word gespeel met die pejoratiewe betekenis van *wysmaak*?)
- p. 38: "Daar is 'n *klag gelê* by haar pa." (by haar pa gekla. 'n *Klag lê* het 'n formele konnotasie.)
- p. 38: "sy strykstok by die kluis (...) wat 'n *stigtelike* tyd moet lê en wag op opeising (...)" (skaflike tyd)

- p. 48: "en in daardie oomblikke, is hul lot *gesmee*." (bepaal/beklink).
- p. 49: "Min het in die afgelope drie dekades *getaan aan die sportmalheid* van Stellenbosse hoërskole." (Die afgelope ... het min verander aan ... / het die sportmalheid van ... skaars afgeneem.)
- p. 50: "Die een arm voor die ander, *voltyds* vasgevang in die kwartsekonde nadat hy uit die blokke gekom het." (ewig?)
- p. 50: "Wanneer Christian terugdink aan (...) *romantiseer hy*." (Moontlik: Hy dink nostalgies terug/... word hy nostalgies?)
- p. 53: "Kalm word. *Die rivier kyk*. Dink aan die water ." (Kyk na die rivier.)
- p. 53: "Siebert se item behoort oor 'n kwartier *aan bod te kom*." (aan die beurt te kom)
- p. 55: "Gerugte sypel deur – en een van (...) sit hom dit nou *weer* en vertel (...)" (In die roman is dit die eerste keer dat Christian hierdie gerug hoor!)
- p. 57: "Soms toeter 'n motor *aanmoediging*, maar hy is meestal alleen." (aanmoedigend)
- p. 59: "allerlei akkels *uithaal*." (maak. Vgl. in hierdie verband *streke uithaal*.)
- p. 60: "Christian besef dat daardie haal *met eerste oogopslag* vir hom die sweephaal was wat (...)" (met die eerste oogopslag)
- p. 62: "pouse het hy haar *bygeloop* nog voor sy behoorlik uit haar sitplek was." (voorgespring/trompop geloop)
- p. 70: "en lig sy *pluis* (...)" (keil)
- p. 85: "Dat dinge *wars is*, dat musiek hier hoort, dawerend en jazziger en uitlokkend." (Wars is waarvan?)
- p. 77: "is hy baie *eiendomlik* oor die instrument (...)" (besitlik. Freddie Gladdebek is wel aan die woord, maar *eiendomlik* doen vreemd aan.)
- p. 83: "van 'n lank reeds *verrotte gordel*." (vergane)
- p. 84: "waar hy sonder Christine se *wete* 'n woonstel in Seepunt aanhou." (kennis/medewete)
- p. 84: "om die *waai* van jeukende voete te krap." (om in die holte van ...)
- p. 84: "Hy kom nie net hier om *homself te verruk* en sy lyf te troos nie." (Moontlik: om verruk te word en om ...?)
- p. 88: "Hier gooi ek als af. My klere, my goeie maniere. (...) *Bloots sit ek hier*, net in my vel." (Bloot sit ek hier, net in my vel.)
- p. 88: "Toe het ek die aard van smokkelhandel beter begin begryp. *En begaan geword*." (En daarvoor begaan geword.)
- p. 88: "In die artikel *voer* Ortiz Picasso op as synde bo geografiese grense." (hemel Ortiz Picasso op as ...)
- p. 89: "Christine (...) in Seepunt (...) *vervaag* die Stellenbosse angs *tot niet* (...)" (vervaag ... tot niks/verdwyn ... heeltemal)
- p. 93: "Hy wil Bernard uit sy kampusdommeling *opwek*." (wek/wakker maak/wakker skud)

- p. 93: "die situasie word in *koele*, akademiese fraserings gegiet." (koel/kil akademiese fraserings)
- p. 96: "Snags – en *smiddaens* ook – heeldag (...)" (Ek twyfel of Christian as lid van die hoër middelklas, selfs in Stadsafrikaans, hierdie morfologies wanstaltige woordvorm sou uiter/dink!)
- p. 98: "gestroop van haar *hoertige* kleredrag (...)" (hoerige/hoeriger)
- p. 100: "Eintlik is ons *bar* en primitief in ons mooiste drange." (baar)
- p.100: "Rys het oor my skoot *gestrooi* en jy het dit tydsaam met duim en wysvinger van my hemp afgepik." (Moontlik: gespat?)
- p. 103: "Dis 'n gety net so *ongerus* en (...)" (onrustig. Vgl. *jou ongerus maak/ongerus voel oor iets.*)
- p. 229: "*weet* (...) ook nie 'n *bloue duit* van wat gebeur het (...) nie." (het nie die vaagste benul van wat gebeur het nie)
- p. 232: "– een van die min *variante* bonsaiboompies wat binnenshuis floreer." (variëteite)
- p. 236: "Roerloos in hul strandstoele (...) die *see aan't luister*." (na die see aan't luister)
- p. 237: "Daar is 'n geur van *kommerloosheid* in die seelug." (Moontlik: onbesorgdheid?)
- p. 237: "Of, dink hy 'n oomblik voordat hy *homself berispe* en sy neus blaas (...)" (voordat hy hom bedink)
- p. 238: "Maar die feit dat hy (...) *bevestig* net weer *aan my* dat jy (...)" (bevestig dit dat jy/oortuig my daarvan dat)
- p. 240: "die sagte *waai* van die binnevoet (...)" (*Binnevoet* sê eintlik reeds wat hy bedoel!)
- p. 240: "Hy ruk hom los, haar glas *stamp* om en breek op die vloer." (Hy ruk hom los, stamp haar glas om en dit val stukkend op die vloer/breek op die vloer.)
- p. 241: "Die mert se oë *weifel*. Hy kyk na Christiaan se hand. Sy oë *dartel* deur die vertrek." (Kan iemand se oë weifel? *Dartel* impliseer 'n vrolike/ligte beweging – hier word iets angstigs veronderstel.)
- p. 242: "Freddie knoop met *ieder en 'n elk* geselsies aan (...)" (knoop met ieder en elk/ 'n ieder en 'n elk. Vgl. p. 469: bekommerd oor *ieder en elk.*)
- p. 245: "Sy bly 'n oomblik stil en haar ooglede *flikker* (...)" (fladder)
- p. 248: "dat die Britte duiwe op eenduisend voet uit vliegtuie *loods* en dan vlieg die duiwe totdat hulle 'n mandjie sien." (Moontlik: vrylaat/losgelaat?)
- p. 253: "skamerig stoot sy 'n *lel* hare uit haar regteroog (...)" (*Lel* veronderstel iets vlesigs; eerder: sliert.)
- p. 261: "Beperkte mense." (bekrompe)
- p. 261: "Die kind maak soveel *memories* in my wakker, Arendjan (...)" (*Memories* beteken "petisie/iets pro memorie opteken"; eerder: herinneringe.)
- p. 263: "Niemand wil *haar* gehoor gee nie." (Niemand wil gehoor gee nie./Niemand wil na haar luister nie.)

- p. 263: "Die reuk van paraffien; dalk moet sy oor die lyf (...) *strooi* (...) die koel olie (...)" (sprinkel/uitgiet)
- p. 266: "*plaas* hy sy beursie (...) op die bank *neer*." (*Neerplaas* het 'n formele konnotasie; eerder: neersit.)
- p. 270: "Inligting *wel* oral uit gate." (Inligting wel oral uit die gate op.)
- p. 271: "in hul uniforms met *beffies* op die kop." (Moontlik: pette/kadotjies?)
- p. 271: "Hulle is Pools en Russies en Indies en Jamaikaans. Die Amerikaanse droom is *vatbaar* hier op straat." (Moontlik: voelbaar/waarneembaar?)
- p. 271: "Die hele stad *sleur* vorentoe; dis 'n miernes." (*Sleur* veronderstel 'n langsame, moeisame beweging; saam met *miernes* rym dit nie. Eerder: Die hele stad krioel; dis 'n miernes.)
- p. 274: "Hy vleg tussen motors deur (...) en *kom* by die *druisende* studentedrinkers by die Dros *uit*. *Woeps-waps* gryp Sieber 'n paar shooters (...)" (... tot by die lawaaierige studentedrinkers op die stoep van die Dros. Woerts-warts gryp Siebert 'n paar shooters)
- p. 276: "Sy ondersoek *neem hom na heinde en verre*." (*Iets kom* van heinde en verre; eerder: neem hom herwaart en derwaarts.)
- p. 283: "en die Xhosakok *dik in* is (...)" (dik vriende/kop in een mus is.)
- p. 284: "Maar daar was iets wat haar aangetrek het in die lang bolyf, die *vervaarde hare*, die sagte week oë agter die bril." (Moontlik: deurmekaar hare?)
- p. 287: "Gaan ek nou opnuut moet swig voor hierdie lyf wat uit my eie *baar* gekom het (...)" (baarmoeder/wat ek gebaar het)
- p. 287: "oor my *ondermaag* streel (...)" (onderbuik)
- p. 470: "sedert Piet Windvogel in *kwarantyn* is." (Sou 'n boorling van die Karoo *in kwarantyn* en *onder sensuur wees* verwar?)
- p. 475: "die oerplate water deur die gety *bloots* gelê." (bloot)
- p. 481: "die dag toe die Suiderkruis *gestaak* is." (afgelas)
- p. 483: "Dis te danke aan die *briljansie*, aan die vermoë om *putjie by paaltjie* te kry en sin te maak van (...)" (briljantheid; die kloutjie by die oor te bring)
- p. 486: "Sy't (...) die faktotumwerkies *onder haar vlerk geneem*." (verantwoordelikhied aanvaar vir die faktotumwerkies)
- p. 487: "wanneer hulle saans huis toe kom, *soek* hulle nie 'n stoep met 'n uitsig nie. Hulle *soek iets basies*, wat beskutting bied." (is dit nie 'n stoep met 'n uitsig waarna hulle verlang/wat hulle wil hê nie; hulle hunker na iets heel gewoons)
- p. 489: "Terselfdertyd *uiter* die klok 'n geluid wat iets tussen (...) en (...) is." (laat hoor die klok 'n geluid)
- p. 490: "Nadat hy sy dop *in het* en *meer weerbaar* voel (...)" (sy dop afgesluk het en weerbaarder voel)
- p. 490: "'n Versameling mementoes van sy reise: 'n houtkissie uit Indië, 'n asbakkie

- met perlemoeninsetsels uit Nieu-Seeland, 'n kiere van 'n onbekende Suidsee-eiland, 'n Boeddha-standbeeld uit Japan " (Moontlik: Boeddha-beeldjie?)
- p. 491: "het Miss Edelweiss reeds by elke sitplek (...) gaskoeldrank *neergeplaas*." (neergesit)
- p. 495: "Hoe dan ook al" (hoe ook al/hoe dan ook)
- p. 496: "Die hond het *terneergedruk* daar gelê (...)" (Moontlik: lusteloos?)
- p. 497: "hierdie portret van *sensitiewe weerloosheid*." (toutologie)
- p. 497: "meer *tydgenootlik* as ooit die geval was die afgelope dekade." (byderwetser/meer in die mode)
- p. 498: "hierdie huis waar die dawermusiek nooit *swyg* nie." (Kan musiek swyg?)
- p. 498: "Hier is goeie *kwekers* (...) Kyk, sy oë is nie helder genoeg vir wedvlug nie; hy moet *kweek*. Sit hom op die henne." (telers; paar/teel)
- p. 500: "hierdie woonstel besaai met die *toebehore* en uitskot van stukkende lewens." (besittings)
- p. 503: "*Alles meld aan*. Die dolle, tollende Times Square, die (...)" (Alles dring hulle aan hom op. /Hy is hom intens bewus van. *Aanmeld* verwys na 'n formele of beleefde handeling – hier gaan dit juis om die ervaar van onrus.)
- p. 504: "Sy't *vrywilliglik* gekom (...)" (vrywillig)
- p. 506: "die voordeur, wat op Hoofweg *uitmond*." (oopmaak)
- p. 506: "Hom na die bed, na haar, *aangetrek*." (nadergetrek)
- p. 508: "My nes van been, dink sy. My *skulp van bekken*." (bekkenskulp/nes van bekkenbeen. *Bekken* kan nie as stofnaam fungeer nie.)
- p. 509: "Om en om ry hulle, flits in *straatgleuwe* af" (Moontlik: afvoerslote/stegies?)
- p. 510: "dinge *regkry* vir die soektog na Snaartjie (...)" (gereedmaak/agtermekaar kry)
- p. 510: "kry die bedliggie aan nie, staan op en sit die *daklig* aan." (Moontlik: plafonlig? Daklig beteken "opening in 'n dakvlak, gewoonlik bedek met glas"; andersins heel spesifiek: "lampie aan die dak van kajuit/kompartement.")
- p. 511: "die toiletvenster wat ook op die hotelgang *uitmond* (...)" (oopmaak)
- p. 511: "So hard dat alle gesprekke *uitgeskakel* word." (onmoontlik word)
- p. 511: "Hier is geen ander huise nie, net bot *fabrieksfronte*." (fassades)
- p. 512: "Christiaan hou die stukkende viool op sy skoot vas. Sy hande moet versigtig op die *skerp houtsplinters* sit." (Hy lê sy hande versigtig op die skerp splinters)
- p. 514: "Jy moet *gou daar kom*, voor sy *nog verder verdwyn*." (Jy moet gou maak/opskud, voordat sy heeltemal weggraak.)
- p. 513: "vliegtuig van die Zimbabwiese *redery*." (maatskappy)
- p. 515: "Ontmoetingsplek en – tyd; *kodewoord*." (wagwoord)
- p. 517: "voordat jy die volgende stuk sappige vleis *opneem*." (Moontlik: aanneem/vat?)
- p. 517: "Dis 'n *lendelam*, vervalle deel van Harare." (verkommerde/vervalle)
- p. 525: "Die straat is donker en *verwese*." (Moontlik: verlate?)
- p. 525: "'n Stuk koerantpapier *skuifel* in die wind." (fladder/(d)warrel)

- p. 526: "omdat die *redery* in ander tale as *bloot net* Engels hul kajuitafkondiginge doen." (maatskappy; *bloot* of *net*, maar nie beide)
- p. 526: "Dis vir Christian *uredig* om in Afrikaans te hoor hoe die weer in die Kaap lyk." (Moontlik: gerusstellend/bemoedigend/verblydend?)
- p. 526: "*Spraaksamig* soos altyd; aan 't moraliseer oor (...)" (spraaksaam)
- p. 528: "Sy is verras om die lang ry liggies *uitgestrek teen die perron aan te sien lê*." (Wat moet die leser hom hierby voorstel?)
- p. 528: "in die Lord Milner is aandete nou *op sy laaste*." (Iemand is op sy laaste.)
- p. 530: "Hulle's nog vars en *opgeskerp* en geniet sy stories." (vars na 'n lekker nagrus en)
- p. 533: "Christine *neem* die kamera *op*." (Dit is tog geen gewigtige saak nie!)
- p. 535: "Hy kan homself *vernoem*." (Moontlik: hernoem/herdoop?)
- p. 538: "'n Vlake wat *bibber in die fel son*, skei haar van hom." (bewe/tril)
- p. 538: "Sy wil haar een hand *onttrek*." (Sy wil haar een hand uit syne losmaak.)

2 *Beelde/beskrywing wat vreemd aandoen*

- p. 11: "Steil en voggelade stoot die aandwind (...)" (Wat moet die leser hom by 'n *steil wind* voorstel?)
- p. 41: "huiwer die heli in die *blou en groen kom mistigheid* voor die berge. Dan sak dit agter *kantelende wingerde* in (...)" ('n Nogal surrealistiese beskrywing van 'n vallei! Verder: nie die wingerde nie, maar die heli kantel.)
- p. 41: "Hy voel *homself swaar aan sy heupe*, gooi die lakens vies van sy onderlyf *weg*." (Hy het 'n swaar gevoel in die heupe en gooi die lakens vies van sy onderlyf af.)
- p. 20: "die voorruit spat uiteen en *vlokke glas* (...) *vloei* verby sy keel." (brokke glas; spat verby sy keel)
- p. 46: "Die vorige week, toe (...) het die vraag uit Christian *gewip* (...)" (Moontlik: geglip/het Christian die vraag laat val?)
- p. 58: "In die skoolgange, *in die druk beweeg van klasse*, hoor (...)" (in die drukte tussen die verwisseling van klasse)
- p. 82: "*kom* die vliegtuig *met geluid aan* (...)" (hoor mens die vliegtuig aankom)
- p. 82: "'n meisie wat (...) die as *uit die vorige aande se vure moes skoonskrop*." (die as van die vorige aande se vuur uit die haard vee)
- p. 105: "En sou ek rocks begin rook, sal daardie rush *die bloeddruk in die buitenste ruim gaan blaas*." (Wat moet die leser hom hierby voorstel?)
- p. 260: "Hoe dan, Pa (...)? Sy kyk hom aan. *Hy voel* haar hart *spring*, soos 'n kwikkie *op die grond, wip-wip*." (Die vader hou die dogter nie vas nie!)
- p. 262: "so 'n *onbekende, naamlose* weggaan, so 'n *uiterste, verskriklike* weg; 'n *verdwyning*." (Barokke oordaad)
- p. 273: "Die film van klein Siebert *rol in Christiaan se gemoed uit*." (speel sig voor sy geestesoog af/speel hom in sy gedagtes af)

- p. 277: "Nou sit hy met sy vangwaentjie ingetrek, *tru*, agter 'n klompie kriedorings (...)" (Word bedoel: agteruit ingetrek; agter 'n klompie kriedorings versteek?)
- p. 519: "die lyf van 'n bobbejaan of 'n bok *wat op die hurke insak*." (Iemand *sit* op sy/die hurke.)
- p. 520: "As die kavalkade *se sirenes* aankom, moet alle motors (...)" (As die kavalkade met loeiende sirenes aankom, moet)
- p. 522: "Christian kyk om. Hy ken Harare nie goed nie. *Hy moet dinge binne konteks hou*." (Hy moet nie spoke opjaag nie./Hy moenie dat sy verbeelding met hom op loop gaan nie.)
- p. 522: "Hulle bereik die Mbare-mark, waar Christian by die betaling van die fooitjie dit in berekening bring dat die man sy been in die oorlog verloor het." (waar Christian by die berekening van die fooitjie dit in ag neem dat die man ...)
- p. 534: "Verskriklik lief, *peuter Christian met die kamera; binnensmonds*." (Peuter Christian binnensmonds met die kamera?)
- p. 538: "'n Vlakte *wat bibber* in die fel son, skei haar van hom." (bewe/tril)

3. *Stilisties swak/lomp sinne*

- p.34: "Die man – *hy het 'n poniestert* – *bekyk* die motor se wiele, *laat sy oë gly oor* die drie ander voertuie wat voor die hotel *geparkeer staan*, lyk tevrede, *en staan* hand in die sy *en* verken die hotel se *vooraansig*." (Die man met die poniestert kyk na die motor se wiele, laat gly sy oë oor die drie ander voertuie wat voor die hotel geparkeer is en staan hand in die sy die hotel se voorkant en verken.)
- p. 35: "Dit is 'n gesukkel om in die kar *terug te kom* (...)" (Dit is 'n gesukkel om terug in te kar te kom./Dit sukkel om almal terug in die kar te kry.)
- p. 53: "Onder die pawiljoen is die reuk van sweet, kaal voete, ontsmettingsmiddels en urine sterk by die waskamerdeure." (Onder die pawiljoen ruik dit sterk na ...)
- p. 63: "Stanley Syster se asem *plof hoorbaar by sy lippe uit* (...)" (toutologie)
- p. 54: "Christian sit lekker in sy lyf daar. Sy hande *is kort-kort oor sy bobene*." (Christian voel hom op sy gemak daar./Christian het vrede met sy lyf; hy voel kort-kort met sy hande aan sy bene/vryf kort-kort met sy hande oor sy bene.)
- p. 56: "Christian het pas gehoor van endorfiene, (Ø) wat die brein *met ritmiese oefeninge afskei*." (tydens ritmiese oefening)
- p. 60: "die asem wat nou stoot, *die maagspiere wat werk vir die longe*." (Moontlik: die maagspiere wat die longe te hulp kom?)
- p. 57: "Christian *trap met 'n bors wat* diep teue trek. Uiteindelik breek hy bo uit, *met bene wat pyn en hart wat hoog skop* (...). Die *vallei gee mee* voor hom, tot in die *newels van mistige afstand*, en die teerpad *gly singend onder sy wiele in*." (Chris-

- tian trap; met hygende bors breek hy bo uit. Sy bene pyn en sy hart skop hoog ... Die vallei maak voor hom oop tot waar die newels in die verte oplos; die teerpad gly asof alle weerstand verdwyn het onder die singende wiele deur.)
- p. 58: "Vir sy pa *is daar geen saak met die bruin atleet nie.*" (Die bruin atleet gaan sy pa nie aan nie.)
- p. 72: "En sy kwaatgeit, so (só) word vertel, *kom uit die feit (...).*" (is die gevolg van/hou verband met)
- p. 77: "Uncle Freddie Portier met die wit handskoene staan daar by die eetsaal, *binne*, en kyk ongeduldig na buite." (toutologie)
- p. 84: "waar meisies van so jonk *as Siebert se ouderdom* en vroue te huur is." (so jonk as Siebert/van Siebert se ouderdom)
- p. 87: "met jou altyd trots daarop dat ons *in ons vele stryery* en die agternavitpluis (...)" (met ons gedurige getwis)
- p. 102: "die figure (...) is *gewoon net* die pionne (...)" (*Gewoon* of *net*, maar nie albei nie!)
- p. 104: "Slegs, egter, aan uitvoerende bestuurders." (Toutologies: Slegs aan; of as dit moet: Egter slegs aan.)
- p. 232: "Hy kyk dan op, deur die glasplaat (...)" (Dan kyk hy op)
- p. 239: "Terwyl sy by Christian sit en hulle op die mert wag, is *daar twee keer kloppe* aan haar woonstel deur." (word daar twee maal aan die deur geklop)
- p. 239: "Waar *pas hy in hier in* die gebied van die Nigeriërs?" (Waar pas hy by die Nigeriërs in?/Waar hoort hy by die Nigeriërs?)
- p. 241: "Hy kry weer die reuk van geweerolie en sien hoe die man oorkant hom se pupille spits trek." (en sien hoe die pupille van die man oorkant hom spits trek.)
- p. 242: "vir die sersant *aan die aanbied* is (...)" (vir die sersant aan 't opvoer is)
- p. 244: "Blykbaar is Miss Edelweiss nie al een wat meen dat Snaartjie *nie in die moeilikheid iewers is nie.*" (dat Snaartjie haar nie iewers in die moeilikheid bevind nie.)
- p. 252: "Die blokfluitspelers se monde is aardig droog en hulle *vul aan* met klein slukkies (...) uit die beker *wat Miss Edelweiss daar neergesit het vir hulle – vir die bloedsuiker (...)*" (en hulle sluk kort-kort uit die beker wat Miss Edelweiss daar vir hulle neergesit het – vir die bloedsuiker.)
- p. 256: "Die laaste ruk (...) het hulle *kwalik ooit* vir Miss Edelweiss behoorlik te siene gekry." (het hulle Miss Edelweiss kwalik behoorlik ...)
- p. 257: "Herr Windvleugel, *kry sy onder invloed van die wyn dit verkeerd.*" (kry sy dit onder invloed van die wyn verkeerd.)
- p. 259: "Daardie een *spelery* het die duiwe soos (...)" (daardie een keer se gespeel/spel het)
- p. 259: "Freddie die gladdebek het haar voorgekeer, hoor Piet, en haar 'n keer aangebied (...)" (Freddie die gladdebek, hoor Piet, het haar glo voorgekeer en aangebied ...)

- p. 262: "die huisbrakke wat nou aan hul ketting orentkom wanneer hulle Miss Edelweiss *ruik soos sy aankom (...)*" (ruik aankom)
- p. 263: "Hulle het nie taal vir wat sy *te bring* het nie (...)" (Moontlik: te vertel het nie?)
- p. 263 "Die reuk van paraffien; dalk moet sy oor die lyf en skouers *strooi* en die bene en arms, die koel olie wat (...)" (sprinkel)
- p.269: "die hotelkroeg, wat (...) *uitsig op die straat* voor die hotel *het.*" (wat op die straat uitkyk)
- p. 271: "en verwelkom *lomo's en taxi's se gaste* met oordrewe gebaar." (verwelkom die gaste wat uit die lomo's en taxi's klim ...)
- p. 272: "Immers bestaan dié beeldhouer se Laaste Avondmaal-projek uit spyskaarte *wat* uit die wrakke van passasiersvliegtuie *wat neergestort het, gered is (...)*" (Dié beeldhouer se Laaste Avondmaal-projek bestaan immers uit spyskaarte gered uit wrakke van passasiersvliegtuie wat neergestort het.)
- p. 272: "Sal ek op my hoede *genoeg* wees om nie eens 'n *akseltjie* uitgebou voor te kom nie (...)" (Sal ek behoorlik op my hoede wees om nie eens 'n aks ...)
- p. 274: "Vonkies slaan onder die wiele uit soos die jong operateur raketings *verby* tafetjies waar niksvermoedende toeriste *by* kerslig op sypaadjies *sit, flits*. Hy vleg tussen motors deur (...) en *kom by* die *druisende* studentedrinkers *by* die Dros *uit*. *Woeps-waps* gryp Sieber 'n paar shooters (...) *verby* die prostitute aan die some van die Braak en *by* Mugg & Bean *verby.*" (raketings langs tafetjies flits waar niksvermoedende toeriste by kerslig sit. Hy vleg tussen motors deur ... tot by die luidrugtige studentedrinkers op die Dros se stoep. Woerts-warts gryp ... verby die prostitute aan die some van die Braak en langs Mugg & Bean verby.)
- p. 274: "Lank *sit hy so*, sy hande aan die warm *sit (...)*" (Lank sit hy sy hande so aan die warm broei ...)
- p. 279: "Als kan waar gemaak word as die karakters, die motivering, die gebeure, die *omliggende situasie en die storielyn in lyn staan en die oomblik is reg.*" (die konteks en die storielyn saamval en die geskikte oomblik hom voordoen.)
- p. 478: "Arieb, *aan sy ketting wat hardloop* al teen die *gespande draad*, dwars tussen die straat en die huis, *verhoed hom.*" (Arieb wat al langs die gespanne draad aan sy ketting hardloop, dwars tussen die straat en die huis, verhoed hom.)
- p. 478: "die arme, onskuldige (...) tant Doilie (soos mense later sou sê) staan hande gevou voor haar skoot *daar.*" (staan daar hande gevou voor haar skoot)
- p. 480: "met twee konstabels *wat gereed daar sit.*" (wat daar gereed sit)
- p. 483: "Hy betuel sy woorde, wat in omstandighede soos hierdie dikwels blitsig uit die wegspringblikke *is en vlieg oor die tartan.*" (Hy betuel sy woorde wat onder sulke omstandighede blitsig soos uit die wegspringblokke oor die tartan vlieg.)

- p. 485: "Tant Doilie Windvogel moet in die Villa Borghese, *in die slaapkamer met die skildery van koningin Victoria bo die bed, se kas gaan kyk.*" (Tant Doilie Windvogel moet in die kas gaan kyk van die Villa Borghese se slaapkamer met die skildery van koningin Victoria bo die bed.)
- p. 488: "Christine staan voor die hek *met sy Duitse waarskuwing met haar arms gevou.*" (Christine staan arms gevou voor die hek met sy Duitse waarskuwing.)
- p. 489: "Hier is niks *wat* nou gesê kan word *wat* stigtelik is nie." (Hier val nou niks stigteliks te sê nie.)
- p. 489: "op dieselfde moment ry Muis Holzhausen, *Lewis Stores, Laingsburg, Matjiesfontein binne.*" (ry Muis Holzhausen van Lewis Stores op Laingsburg Matjiesfontein binne)
- p. 491: "'n Klein trekker staan *versuf daar* op *verrotte* buitebande." ('n Klein trekker staan daar – afgeleef/mankoliek op vergane buitebande)
- p. 496: "Op Christian se versoek het sy foto's van Snaartjie *uitgehaal, uit 'n ou skoendoos, en uit 'n klaswerkboek wat Snaartjie as 'n goedkoop album gebruik het, met foto's ingekom op die pap bladsye van die skoolkladboek.*" (foto's van Snaartjie uit 'n ou skoendoos ingeplak op die pap bladsye van 'n klaswerkboek te voorskyn gehaal)
- p. 497: Volledige passasie beginnend met: "By Touwsrivier jaag hulle "tot en met: "n Egpaar volkome in pas met die tye." (Die stelling: "Hy *kan al die foto sien,*" dui reeds aan dat die leser met 'n verbeelde werklikheid te make het. Daarom is "indien die foto ooit ontwikkel word" oorbodig. Verder doen "yuppies in donkerbrille "en "met die eerste oogopslag van *buite*" vreemd aan. Voorts is "tydgenootliker as ooit die geval was die afgelope dekade" hinderlik; bedoel word: byderwetser/meer in die mode as ooit die afgelope dekade.)
- p. 502: "Hy en Christine het gemeen dat die polisie, *wat soveel op hande het* om die *Kaapse golf misdad* te stuit, buite hul *eie* soektog gehou moes word." (Die polisie wat hul hande vol het/soveel hooi op hul vurk het om die misdadgolf in die Kaap te stuit; *eie* saam met *hul* is toutologies.)
- p. 502: "*Dis sy gedagtes* terwyl hy in sy woonstel wag vir (...)" (Lomp; buitendien die leser weet dit! Eerder: mymer hy terwyl hy in sy woonstel wag op)
- p. 516: "Die gesprek, wanneer Christian by is, draai voortdurend (...)" (Word bedoel: By sy positiewe? Uit die konteks is dit tog logies dat Christiaan teenwoordig is!)
- p. 518: "Hulle vertrou wit Suid-Afrikaners nie in Zimbabwe nie. *Die geheue van Suid-Afrikaanse operateurs* wat destyds ANC-selle in Zimbabwe opgeblaas het, *is nog vars.*" (Hulle herinnering aan Suid-Afrikaners wat ... is nog vars.)
- p. 521: "*Toe hy geland het* op *Harare se lughawe*, het sy mede-konferensiegangers uit Afrika met vraagtekens in hul oë daar in die *bar lughawegebou* na Christian gekyk (...)" (Toe hy op Harare land, het sy mede-konferensiegangers uit Afri-

ka met vraagtekens in hul oë daar in die troostelose lughawegebou na Christiaan gekyk.)

- p. 522: "Christiaan *beweeg vinnig* onder Harare se jakarandabome deur (...)" (loop/ry/hardloop vinnig?)
- p. 522: "Hy verbeel hom dat hy agter hom 'n man gesien het wat *ook vorige aand* in die vervalle hotel was." (wat ook die vorige aand)

4. *Hinderlike verskuiwing in vertelperspektief*

- p. 272: "Die film (...) Nou sien Christiaan in sy geestesoog vir (...)" (Hier word derde persoon opgevolg deur eerste persoon indirekte direkte rede gevolg deur eerste persoon direkte rede en vervolgens derde persoon.)
- p. 488: "Dis oë wat nie hoort (...), dink Christian. Oë uit 'n ander geweste. *Jy* is verbaas dat " (...) *Jy* sou dink " (...) *Hulle* gaan die huis binne " (Derde persoon – gedagtestroom word opgevolg deur tweede persoon gevolg deur tweede persoon en vervolgens weer derde persoon.)
- p. 496: "kla sy (...) en dis waar hulle dié dinge laat doen. Baie van hulle loop met *tatoes* op die ondermaag rond, of op die lae rug. 'Volgende is die *dwelms*.'" (Gerapporteerde direkte rede word opgevolg deur direkte rede.)
- p. 510: "Hulle't 'n netwerk kontakte in die bendewêreld wat *jou* sal verras." (Derde persoon word gevolg deur tweede persoon.)
- p. 517: "Hy drink diep teue. Kort-kort kom 'n vrou met 'n plastiekskottel met lou water verby. *Jy* kan *jou* blinkvet hande daarin was voordat *jy* die volgende stuk sappige vleis opneem " (Derde persoon word hier gevolg deur tweede persoon.)
- p. 519: "Dit is na hierdie Zimbabwe-beelde dat (...) elk (...) galery (...) vra. Die Europeërs is gek na die (...) grasieuse vorms uit klip gesny. Voëls en dierekoppe (...) Die kop van 'n voël (...) Ná 'n besoek aan 'n galery van hierdie beelde, spook hulle by *jou as bewoner van 'n dieretuin van die onbewuste (...)*" (Na wie verwys hierdie *jou*?)

5. *Hinderlike tangkonstruksies*

- p. 25: "het daardie pastoor wat Sondaes Bybel onder die vlerk met sy dikwielfiets hier op Matjiesfontein *aangekom het, gewaarsku*." (het daardie pastoor ... met sy dikwielfoets aangekom het hier op Matjiesfontein gewaarsku.)
- p. 34: "Hulle het nog nie oogkontak met een van die kelners of die bejaarde vrou, miss Paai, wat by ontvangs *sit, gemaak nie*." (Hulle het nog nie ... oogkontak gemaak nie met een van die kelners ... wat by ontvangs sit.)
- p. 49: "Op die pawiljoene word liedere gesing wat hy nou weer, hier waar hy in sy

- motor sit en oor sy neus *vryf, hoor.*" (Op die pawiljoen word liedere gesing wat hy nou weer hoor, hier waar hy ... en oor sy neus vryf.)
- p. 250: "In die 1930's het die gebroeders Jensen van Arendonk, België, die groot wedvlugduif waarvan alle kampioene *afstam, geteel.*" (In die 1930's het ... die groot wedvlugduif geteel waarvan alle kampioene afstam.)
- p. 270: "In sy hotelkamer het die portier 'n nota, in haastige handskrif *geskryf, afgelewer.*" (In sy hotelkamer het die portier 'n haastig geskrewe nota afgelewer.)
- p. 272: "Immers bestaan dié beeldhouer se Laaste Avondmaal-projek uit spyskaarte wat uit die wrakke van passasiersvliegtuie wat *neergestort het, gered is.*" (Die beeldhouer se Laaste Avondmaal-projek bestaan immers uit wrakke van neergestorte passasiersvliegtuie wat gered/herwin is.)
- p. 274: "Vonkies slaan onder die wiele uit soos die jong operateur rakelings verby tafeltjies waar niksvermoedende toeriste by kerslig op sypaadjies *sit, flits.*" (Vonkies slaan ... verby tafeltjies flits waar ... toeriste by kerslig op sypaadjies sit.)
- p. 509: "Afgelei dis die vrou wat moet kyk na die ander vroue wat in die kamers waar sy *ingeboender is, inwoon.*" (Afgelei dis die vrou wat moet kyk na die ander vroue wat woon in die kamers waar sy ingeboender is.)

6. *Hinderlike Engelse sinswendinge*

- p. 36: "Iewens, wat altyd maar broos gespan is *en op die beste van tye tussen die droë takkies ...*" (op sy beste)
- p. 41: "angina wat soos sooibrand *presenteer*" (wat soos sooibrand voorkom)
- p. 52: "Deur die driewieljare rol die dobbelsteen, deur die *skoolgronde (...)*" (skoolgrond/skoolterrein)
- p. 67: "Die slaperige stedelinge kom die *trap* af (...)" (Hier korrek, maar eerder in die teks konsekwent ooreenkomstig Engelse meervoudige gebruik: *trappe*; vgl. p. 97.)
- p. 73: "*almal van ons*" (ons almal)
- p. 91: "was die inlywingsrituele" (...) *in klip geskryf*" (in klip gegraveer)
- p. 92: "Ek is reg, Bernard." (*I'm fine, Bernard* skyn direk vertaal te wees; eerder: Alles/ek is (piek-)fyn/Niks skort nie.)
- p. 94: "Ek sal oor my skouer moet kyk." (Ek moet gedurig omkyk.)
- p. 97: "Ek steier die *woonsteltrappe* op." (die woonsteltrap)
- p. 100: "Hulle's almal *in* op die jag" (...) *uit* op die jag" (op jag na iets)
- p. 102: "Medici dien lank nie meer *medisyne* nie (...)" (die medisyne)
- p. 226: "loop meeste mense met 'n blik oor die skouer (...)" (die meeste)
- p. 232: "hy't *vir maande* nog vergeetagtig en in 'n dwaal rondgeloop." (hy het nog maande lank vergeetagtig en in 'n dwaal rondgeloop.)

- p. 237: "jy kan jou vinger nie daarop sit nie." (Jy kan jou vinger nie op die wond lê nie.)
- p. 245: "hy het ons natuurlik *tot stilte gesweer* (...)" (plegtig laat belowe)
- p. 249: "Radar (...) kon die duiwe nie *optel* nie." (opvang)
- p. 255: "Meeste van die boere (...)" (Die meeste van die boere)
- p. 261: "G'n mens kan *verantwoordelikheid neem* vir hulle grille nie (...)" (verantwoordelikheid aanvaar)
- p. 266: "Jaloesie is *te primitief 'n term* (...)" (is 'n te primitiewe term)
- p. 266: "Hy is uit sy liga hier (...)" (Hier bevind hy hom in diepwater)
- p. 266: "Dit was *vir baie jare diep weggebêre*." (Dit was jare lank diep weggebêre)
- p. 273: "Dis maklik om op (...) *'n oog te vang*." (om raakgesien te word/ iemand se aandag te trek)
- p. 279: "Meeste getuies droom op hul voete." (Die meeste getuies)
- p.281: "en meeste verstaan geen taal nie." (en die meeste verstaan)
- p. 478: "Sy praat sonder om *haar oë van Hildegard Heuer af te neem*." (Sy praat en kyk Hildegard Heuer waterpas in die oë.)
- p. 490: "*Hierdie* is die beste hotel in die ganske Karoo (...)" (Dit is die beste hotel)
- p. 502: "Hy en Christine het gemeen dat die polisie, wat *soveel op hande het* om die *Kaapse golf misdaad*" (Hy en Christine het gemeen dat die polisie wat hul hande vol het/soveel hooi op hul vurk het met die misdaadgolf in die Kaap)
- p. 502: "wanneer *woord begin rondgaan* dat (...)" (wanneer die storie begin loop)
- p. 504: "Vat dit, ek het die oorspronklike *ene* ingeskandeer (...)" (die oorspronklike)
- p. 505: "voel hy hom (...) *uit sy diepte* (...)" (hom nie op sy gemak voel nie)
- p. 510: "Hy kon nie aan haar sê dat (...) Gestel die rotmotor kom op hulle af (...) waar hulle heeltemal *uit hul liga is*?" (heeltemal buite hul gemaksone is/hoegenaamd nie in beheer is nie)
- p. 510: "Wat daarmee te doen?" (Wat om daaromtrent te doen?)
- p.513: "' Ek sal sny daaraan,' sê sy." (Vergelyk die Engels: *to cut down*. Eerder: Ek sal minder probeer drink/ek sal my in toom probeer hou)
- p. 53: "Sit dit agter jou (...)" (Wel Christian se direkte denke; miskien soepel Stadsafrikaans? In pront Afrikaans egter: "vergeet daarvan, man")

7. *Refleksiewe voornaamwoorde volgens Engelse patroon*

- p.17: "skud Christian sy kop en gun *homself* (...)" (hom)
- p. 31: "Freddie herinner *homself aan* die drie skoon pare (...)" (Eerder: herinner hom die drie skoon pare. Engelse *self*-konstruksie asook refleksiefwerkwoord volgens Engelse patroon.)
- p. 33: "Die seun wurm *homself* in tussen ..." (hom)
- p. 43: "Des te meer betrap hy *homself* dikwels dat hy dink (...)" (hom)

- p. 44: “Dan kan hy later uitgaan en *homself* aan die rumoer toets; hom – soos sy pa – in die chaos inwerp.” (hom)
- p. 55: “waarmee die spanne *hulleself* uitrus (...)” (hulle)
- p. 92: “Nie dat jy *jouself* moet toelaat om op loop te gaan nie.” (jou)
- p. 239: “die manier waarop hy *homself* dra.” (hom)
- p. 237: “dink hy (...) voordat hy *homself* berispe (...)” (hom)
- p. 238: “Hy vermaan *homself*” (hom)
- p. 267: “Sy sal wegkruip (...) ten einde *haarself* tot elke prys te beskerm (...)” (haar)
- p. 284: “Net so het hy *homself* voorgestel, pompeuse ou poephof, het sy agterna gedink (...)” (hom)
- p. 530: “Maar hy vra *homself* opnuut af (...)” (hom)

8. *Hinderlike ontlenings aan Engels*

- p. 73: “en daar stoot hy Ariebe in teen die *mongrels* (...)” (brakke/basterbrakke/steekhare)
- p. 74: “telefoonboek” (telefoongids)
- p. 75: “Maar dis kidnap (...)” (Miss Paai, vroeër ’n onderwyseres, is hier aan die woord; eerder: ontvoering.)
- p. 93: “Hy voel soos ’n Benz op volspoed op die oop pad. *Whoosh!*” (Woesj/Woeer-mmm)
- p. 94: “Ja, ja ek het ’n konferensie wat *opkom*.” (op hande)
- p. 98: “pimp” (pooier)
- p. 98: “dashboard” (Net verderaan staan: *snesies*; gewoon *paneelbord* sou beter pas.)
- p. 238: “Inlywingsrituele; *turfloorloë*; alles.” (gebiedsoorloë)
- p. 241: “Die hemp *flop* op die stoel (...)” (plof)
- p. 267: “Die wekker se wysters glip in ’n volgende *niche* in (...)” (Betekenis onduidelik.)
- p. 505: “Okapi, *op haar koffiebreek*, sit by Christian (...)” (Tydens haar koffiepouse sit Okapi by Christian.)

9. *Registerbotsings*

- p. 28: “Daar is Freddie Portier, *entertainment manager*. In sy wit handskoene, met sy *pluiskeil* en sy houding (...) van ’n *koloniale onderoffisier*, ’n *butler* en ’n (...)” (Waarom hierdie vermenging? Myns insiens doen *pluiskeil* vreemd aan binne die koloniale opset; sou *tophat*, gesien die ander Engelse ontlenings, nie beter gedeug het nie? Tewens sou *petty officer* of gewoon *colonial* beter gedeug het as *koloniale onderoffisier*.)
- p. 30: “Jy moet eenkant staan en *respekte* hê (...) Jy moet jou *engtes* ken.” (Hier val *engtes* in kombinasie met die Karoowoord *respekte* uit die toon.)

- p. 85: "Kaapstad (...) 'n stad van moontlikhede en *vergelyding*; 'n stad teen die skuinste (...) besig om sy woelige *gemeente* die see in te *tiep*." (Sou *kantel* in samehang met die ietwat waardige woorde *vergelyding* en *gemeente* nie gepaster gewees het nie?)
- p. 235: In 'n neutrale derdepersoonsvertelling staan: "Niemand het *gebodder* om sy oë toe te druk nie. (...) 'n Laggie wat ou ongemaklikhede *heel*." (Die HAT voorsien *bodder* van die etiket [geselstaal]. In één sin val dit dus moeilik te rym met die ietwat formele *heel*.)
- p. 241: "Die hemp *flop* op die stoel (...) Met die jare het die litteken vervaag, die *vlees* daarvan soos donker kerswas (...)" (*flop* val uit die toon)
- p. 282: "Gertman, (...) ons is *da'am* al lankal in *hierdie* land, man (...)" (Waarom: *da'am*, maar nie *hierie* nie, wonder die leser.)
- p. 497: "kla sy, (...) en dis waar hulle die dinge laat doen. Baie van hulle loop met *tatoes* op die ondermaag rond, of op die lae rug. 'Volgende is die *dwelms*.'" (Op wie se tong lê die woord *tatoes*, wonder die leser onwillekeurig. As dit tant Doilie se woord is, waarom gebruik sy dan die woord *dwelms*? Sou sy nie veel eerder *drugs* gesê het nie?)
- p. 501: Die prostituut Thandi is aan die woord. Van Heerden laat haar sê: "Ai, my minnaars." Net daarna as sy verwys na Syster wat hom as dwelmhandelaar voordoen, sê sy: "Ek dink hy is undercover." (In die roman word pertinent vermeld dat Thandi uit Swaziland kom en nie Afrikaans magtig is nie. Hoe rym dit? Waarom lê Van Heerden haar sulke registerbotsende woorde in die mond?)

10. *Spelfoute*

- p. 24: "Groot Karoo" (Groot-Karoo. Vergelyk ook pp. 30, 72, 81 en 83.)
- p. 25: "wind-af" (windaf)
- p. 26: "Boesman-ouma" (Boesmanouma)
- p. 30: "wees viool" (weesviool)
- p. 32: "reuse bloekombome" (reusebloekombome)
- p. 33: "Sjooshhh" (Sjoosjjj)
- p. 35: "wees viool" (weesviool)
- p. 37: "Boereoorlog (...) om die *boere* se diamante af te vat (...) geskiet het na die Boere wat op kommando" (Boere)
- p. 50: "vorentoe kromming" (vorentoekromming)
- p. 54: "reuse tent" (reusetent)
- p. 54: "groen span, blou span" (groenspan, blouspan)
- p. 55: "So wonder Christian (...)" (Só)
- p. 88: "Pop-kuns" (popkuns)

- p. 93: "Hy voel soos 'n Benz op volspoed op die oop pad. *Whoosh!*" (Woesj/Woerm)
- p.104: "die blonde Duitser met die allemintige *vool.*" (voël)
- p. 124: "arkte" (arke)
- p. 226: "Afrika-kuns" (Afrikakuns)
- p. 228: "eendstert-hink" (eendsterthink)
- p. 234: "bonsai'tjie" (bonsaitjie)
- p. 244: "Kein eingang-bordjie" (Kein Eingang-bordjie)
- p. 244: "Guten tag" (Guten Tag, vergelyk ook p. 69.)
- p. 248: "opgejaags" (opgejaagds)
- p. 251: "oorle'" (oorle)
- p. 251: "reuse kandelaar" (reusekandelaar)
- p. 251: "dag-in" (dagin)
- p. 251: "dag-uit" (daguut)
- p. 251: "mopkop-man" (mopkopman)
- p. 258: "spontaniteit" (spontaneiteit)
- p. 263: "Kein ingang" (Kein Ingang)
- p. 269: "Die mens is *suicidair (...)*" (Ek vind die woord *nêrens*; as die woord wel sou bestaan, moet dit *suïsidêr* gespel word. In Frans bestaan *suicideaire* wel en in Nederlands *suïcidaal*.)
- p. 270: "Nuwe Media en Kuns-konferensie" (Nuwe-media- en Kunskonferensie)
- p. 271: "reuse handelsmerke" (reusehandelsmerke)
- p. 278: "tromp-op" (trompop)
- p. 282: "biekie" (Weliswaar in direkte rede, maar kan *bietjie* anders klink as *biekie?*)
- p. 285: "giraffeagtige" (girafagtig)
- p. 477: "manssweet" (mansweet)
- p. 482: "arkte" (arke)
- p. 487: "Kein ingang" (Kein Ingang)
- p. 489: "guten tag" (guten Tag)
- p. 511: "Oemph-oempff" (Oemf-oemff)
- p. 512: "wees duif" (weesduif)
- p. 516: "Afrika-lande" (Afrikalande)
- p. 519: "Hulle is *Veiligheidspolisiemanne*" (veiligheidspolisiemanne)
- p. 523: "geslote ooglid-aanskyn" (geslote-ooglidaanskyn)
- p. 536: "kokhoed" (kokshoed)

11. *Hinderlike interpunksie*

- p. 35: "Die man, (Ø) wat sy donkerbril nooit verwyder nie – selfs nie in (...)" (Vgl. verderaan: "Die hondjie wat 'n laaste grom en stertswaai na (*sic*) die kelners gee (...)"

- p. 41: "Die geluide en geure van 'n Bolandse dorp. (Ø>:) D(d)ie geskarrel van eekhoringspootjies oor bas; die vogtige geur wanneer sproeiers lui hake oor (...)"
- p. 43: "Dis 'n dorp wat tegelykertyd versink en (...) vorentoe beur, (Ø) van een blink rekord ná die ander."
- p. 56: "Soggens bring die bus hulle (...) om in Stellenbosch te kom werk; (Ø>:) in wonings as huishulpe, in winkels as skoonmakers; (Ø>,) in tuine as tuinwerkers."
- p. 56: "Christian het pas gehoor van endorfiene, (Ø) wat die brein met ritmiese oefeninge afskei."
- p. 56: "sê mnr, Van Rooyen, (Ø) wat graag oor antieke Rome en gladiatore praat."
- p.76: "Sy slof met die slingerpaadjie hotel se kant toe, agter die skoonmaker met (...) in die hand (,) aan. Tussen die bottelstukke en verroeste blikkies en karoo-bos waaraan plastieksakkies wapper (,) deur – na die Lord Milner."
- p. 91: "Moderner bendes soos (...) het kannibalisties opgetree. (Ø>:/-) D(d)ie ou rituele opgevreet en met nuwe konvensies gekom. Die ou mitologieë het begin verdwyn."
- p. 240: "Okapi lig haar ken; (Ø) trots (,) en stuurs kyk sy by die venster uit."
- p. 250: "By die flikkerende vuur in die huis met die mus laag getrek oor die voorhoof (,) sit haar pa met 'n bier in die hand."
- p. 255: "Sy was die ster; (Ø>:) sy loop op wolke; die kandelare blink vir haar, (Ø>;) Miss Edelweiss se hoë, blink kragie was vir haar, (Ø>;) die skoon gesigte van die oues van dae, (Ø>;) die respekvolle aanhoor van die tjie-tjie-musiek wat vir byna niemand in die gehoor mooi is nie; (Ø> –) dit was vir haar."
- p. 259: "Sy kom terug, haar hande en voorarms nog nat van die kraanwater. (Ø>,) D(d)op die emmer om en maak die hark staan teen die muur."
- p. 269: "die hotelkroeg, (Ø) wat (...) uitsig op die straat voor die hotel het."
- p. 271: "Maar die Napoleontiese regstelsel, (Ø) wat in Wes-Europa, (Ø) geld, beskou die ..."
- p. 275: "Byna voor 'n taxi, (Ø) wat woedend toeter."
- p. 486: "Hulle ry uit, (Ø) Hochschule toe."
- p. 506: "die voordeur, (Ø) wat op Hoofweg uitmond (*sic*)"

12. *Ongrammatikale/Grammatikaal vreemde sinne*

- p. 93: "Dis na jou *wat* hulle soek (...)" (Dis na jou dat hulle soek.)
- p. 102: "Dis die groot reservoir van menslike emosies wat lê hier agter die lywe en gesigte (...)" (Dis die groot reservoir ... wat hier agter die lywe en gesigte lê.)
- p. 103: "En op skool die middag *wat* sy in die kafee (...) gaan werk het." (En op skool die middag dat/toe sy in die kafee ... gaan werk het.)

- p. 243: “daardie eerste oggend *dat* hy daar sit (...)” (daardie eerste oggend toe hy daar sit)
- p. 253: “en Miss Edelweiss stap skoorvoetend na haar, *met Christine Lemmer wat oor die klein vrou tjie troon* en Miss Edelweiss wat opkyk en gedemp beduie, stamelend, heel na agter, na die hoek, *daardie een leë stoel nog oor*, asof dit gewag het.” (en Miss Edelweiss stap skoorvoetend na haar. Christine troon oor die klein vrou tjie as sy opkyk en gedemp beduie, stamelend – heel na agter, na daar waar die een leë stoel nog oor is, asof dit gewag het.)
- p. 265: “Die indruk is dié van ’n film verdrag; stadig vind die ontploffing plaas.” (Die indruk is dié van ’n film wat teen verdragde spoed draai.)
- p. 281: “Die suikerhuisie het goedkoop als.” (By die suikerhuisie is alles goedkoop te kry?)
- p. 284: “‘Hildegard,’ *van bo die perd af*, bokant hom.” (“Hildegard,” stel sy haar bo van die perd af bekend.)
- p. 473: “Afgesper van die wêreld *het* hulle hier ’n dag of twee in hierdie kamer, in hierdie hotel ver van alles.” (Afgesper van ... het hulle hier ’n dag of twee net vir hulself in hierdie kamer ...)
- p. 523: “Hulle gaan *wat die Indiër noem die handelsware besigtig*.” (Hulle gaan wat die Indiër die handelsware noem, besigtig./Hulle gaan besigtig wat die Indiër die handelsware noem.)

13. *Refleksiewe werkwoorde nierefleksief gebruik*

- p. 24: “Karre *haas* (...) verby.” (Karre haas hul verby./Karre snel verby. Vgl. in hierdie verband Van Heerden se refleksiewe gebruik op bladsy 79: “Hulle haas hulle soos wind en water deur haar kop” en bladsy 260: “en hy haas hom om haar.”)
- p. 32: “twee kelners en ’n skoonmaker *sluit by hom aan*.” (twee kelners ... sluit hulle by hom aan.)
- p. 35: “net om weer daar doer, in ’n draai van die wind, saam te snoer tot een vinnige skaduwee.” (net om hulle saam te snoer)
- p. 35: “is almal *agterna eens*.” (is almal dit agterna met mekaar eens.)
- p. 48: “Maar die jongklomp se oë blink en hy *laat begaan*.” (en hy laat hulle begaan)
- p. 57: “Hy *draai* van hulle *weg*.” (draai hom van hulle weg)
- p. 62: “Daar is egter, selfs in die gedroomde toneel, iets wat *bly ontwyk*.” (Daar is egter ... iets wat hom bly ontwyk.)
- p. 81: “En o ja, as u *behoef*.” (as u dit behoef)
- p. 83: “Ek is nie *bestand* nie.” (nie daarteen/hierteen bestand nie)
- p. 91: “Die ou Kaapse bendes (...) het al verder die die platteland begin inbeweeg, na die stranddorpe wat *aan die Wes- en Suidkus uitstrek*.” (wat hulle aan die Wes- en Suidkus uitstrek.)

- p. 242: "dat Freddie goed *bewus is van* die luisterende oor (...)" (hom goed bewus is van)
- p. 266: "Sy *voel* net daar in Gordonsbaai *gekoester*." (sy voel haar gekoester)
- p. 489: "om by sy duiwe-unie *aan te sluit*?" (om hulle aan te sluit)
- p. 503: "Alles *meld aan*." (Moontlik: Alles meld hulle aan; of word bedoel: Alles dring hulle aan hom op?)

14. *Afwykende/hinderlike voorsetselgebruik*

- p. 24: "'n Trein *kom in*, en " ('n trein kom aan)
- p. 33: "Dis reisigers wat (...) *vreemd is aan* die geweste (...)" (reisigers wat onbekend is aan/vreemd is in)
- p. 33: "Die hondjie sukkel om te besluit *tussen* vriend of vyand (...)" (Die hondjie sukkel om te besluit tussen vriend en vyand/om te besluit of hy vriend of vyand moet vertrou)
- p. 34: "toeriste wat ingedagte *op* hul eie as draai." (om)
- p. 35: "stukke sjokoladekoek van sy bord afsmokkel *na* die hondjie (...)" (stukke sjokoladekoek van sy bord af vir die hondjie smokkel)
- p. 36: "'n gesin *met* vakansie (...)" (Vgl. verderaan op dieselfde bladsy: "met vooruitsigte van oefen *op* vakansie" ; hier sou *tydens* beter gedeug het.)
- p. 52: "Deur die driewieljare rol die dobbelsteen, *deur* die skoolgronde (...)" (oor die skoolgrond)
- p. 56: "trap met sy fiets die pas *op*." (uit)
- p. 57: "staan 'n man *in* 'n voorskoot en kyk nuuskierig na die wit kind wat hier *ingery* kom." (met 'n voorskoot; kind wat aangery kom)
- p. 61: "Die beste *tussen* ál die ander (...)" (onder al die ander)
- p. 74: "totdat die trane *van* die wange loop (...)" (oor die wange loop)
- p. 76: "En as sy die sleutel gehad het en kon oopsluit om *na* die vollyfspieël wat (...), te kyk (...)" (in die vollyfspieël)
- p. 84: "die balkondeur wat *na* die bedrywighede (...) oopmaak" (op die bedrywighede oopmaak)
- p. 93: "Christian vuur 'n vraag *uit*." (vuur 'n vraag af)
- p. 94: "Maar sy woorde *hang* 'n groot truspieël in Christian se gemoed *uit*." (Moontlik: hang 'n (tru)spieël in sy gemoed op/hou 'n spieël voor sy gewete.)
- p. 102: "Sy't haar vuil japon aangehad, met 'n kopdoek *oor* die kop." (om die kop)
- p. 249: "Dis ook hier in Suid-Afrika, *op* die Diamantkus gedoen." (aan/by die Diamantkus)
- p. 267: "'n dekade *in* terapie (...)" (onder)
- p. 269: "Die gepeupel is wars *aan* die fynere dinge." (wars van iets wees)
- p. 276: "'n Mes met bloed *op* die lem." (aan die lem)

- p. 502: "kontakte aan beide kante: *in* die gereg; *in* misdaad." (by die gereg; by misdaad)
- p. 502: "wanneer sy *van* shit of crack opgehits is (...)" (deur shit of crack)
- p. 513: "Eekhorings hop *oor* die takke en die lae lower skep 'n tempel van koelte."
(van tak tot tak)
- p. 515: "en 'n kiere koop. Hy moet *met dit* in sy regterhand (...)" (daarmee)
- p. 515: "veiligheidswagte *in* hul donkerbrille (...)" (met donkerbril)
- p. 524: "'Wie is jy?' prewel Christian *na* die bruin meisietjie." (aan die bruin meisietjie)
- p. 529: "want hy't die toeriste vergas *met* allerlei praatjies." (op allerlei praatjies)
- p. 529: "*In* die val van Troje is duiwe al gebruik." (met/tydens)

15. *Partitiewe konstruksie*

Met partitiewe –s

- p. 33: "iets saakliks hards"
- p. 78: "iets mals"
- p. 235: "iets verskrikliks"
- p. 254: "iets besonders"
- p. 287: "iets nuuts"
- p. 473: "iets vredigs en (...) dartelend"
- p. 491: "iets ampteliks" (...) iets geks en (...) feestelik"

Sonder partitiewe –s

- p. 21: "iets duurder, sterker"
- p. 248: "iets totaal nuut"
- p. 269: "iets kreatief"

In die geval van pp. 473 en 491 gebruik Van Heerden in één sin albei tipes partitiewe konstruksies.

16. *Ongrammatiese gebruik van die meervoud*

- p. 21: "borse" (Afgesien van die foutiewe meervoudsvorm *borse*, kon die potensiële probleem met *borste* vermy gewees het deur die gebruik van die grammaties korrekte enkelvoudsvorm *bors*.)
- p. 25: "Die mense het doeke oor hul *monde* geknoop (...) met wit lappe oor hul *gesigte*." (Die mense het ... oor die mond geknoop ... met wit lappe oor die gesig)
- p. 81: "Die Amerikaners skud hul *koppe* in onbegrip" (skud hul kop)
- p. 81: "Die Britte kry 'n afstandelike trek op hul *gesigte*" (op die gesig)
- p. 86: "Ek bevind my, ná daardie ses *ure* onder narkose" (na daardie ses uur)
- p. 88: "nes die kunswerke van Europese stede stede hul inwoners se *lewens* ver-ryk" (hul inwoners se lewe verryk)
- p. 89: "Kan al die mense wat ek buite op die *trappe* aantref" (buite op die trap)

- p. 253: "hul blink instrumente in hul hande of op hul *skote*" (of op die skoot)
- p. 263: "opgestopte varkies met appels in hul *bekke*" (met appels in die bek)
- p. 273: "vroue met kleipotte op hul *koppe*" (op die kop)
- p. 517: "Hier, in die nagdonkerte (...) dra baie *donkerbrille* en pette laag oor die oë"
(dra baie donkerbril met die pet)

17. *Hinderlike tydsprongel-foute*

- p. 42: "Siebert *het* ses weke gelede *aangekondig* dat hy aan die atletiekbyeenkoms gaan deelneem. *Mens sana in corpore sano*, onthou Christian toe Siebert die nuus meedeel en *onthou* ook (...)" (Siebert ... gaan deelneem. *Mens sana in corpore sano*, het Christian onthou toe Siebert die nuus meedeel en ook onthou.)
- p. 54: "'Jy help nie juis om dinge makliker te maak nie. Partykeer dink ek jy (...)', *kap* Christian *terug* en Siebert *het* sy kop by sy skouers *ingetrek*, bitter en kwaad." (Jy help nie ... het Christian teruggekap en Siebert het sy kop by sy skouers ingetrek.)
- p. 83: "Sy *wil* haar teen hom aandruk (...) ander reuke *kom* hy haar *op* (...) *Kon* dit so lank terug wees, en so ver van hier; *kan* dit nog so digby voel asof (...)" (Kan dit so lank terug wees, en so ver van hier; kan dit nog so digby voel asof ...)
- p. 93: "As ek jy *is*, *sou* ek (...)" (As ek jy was, sou ek)
- p. 244: "Hy *nader* die hek (...) Hy *hou* voor die hek *stil*, gekonfronteer deur die (...) weimaraner (...) Die hond se voorpote *dans* onsteld op die hek (...) sersant Jollies *het* sy deur *oopgehou*, ingeval." (sersant Jollies hou sy deur oop, ingeval)
- p. 254: "Vooraf *het* Snaartjie (...) haar beurt *sit en afwag* (...) Sy *was* die ster; sy *loop* op wolke; die kandelare *blink* vir haar, Miss Edelweiss se hoë, blink kragie *was* vir haar; die skoon gesigte van die oues van dae, die respekvolle aanhoor van die tjie-tjie-musiek wat vir byna niemand in die gehoor mooi *is* nie; dit *was* vir haar." (Sy was die ster; sy het op die wolke geloop; die kandelare het vir haar geblink, Miss Edelweiss se hoë, blink kragie was vir haar, die skoon gesigte van die oues van dae, die respekvolle aanhoor van die tjie-tjie-musiek wat vir byna niemand in die gehoor mooi was nie, dit was vir haar.)
- p. 483: "Maar die verbeeldingsprong na hul baas, die hotelbestuurder, dit *kon* hulle nie maak nie. *Dis* dalk te veel gevra. Die arrestasie van hul Mister – dit *het* hulle eerlik nie verwag nie. *Dis* te danke aan die briljansie, aan die vermoë om puntjie by paaltjie te kry en sin te maak van die storie." (Dit was dalk te veel gevra. Die arrestasie van hulle Mister – dit het hulle eerlik nie verwag nie. Dit was te danke aan die briljantheid, aan die vermoë om die kloutjie by die oor te bring en sin te maak van die storie.)
- p. 493: "Ek *moes*. Dit *kan* nie anders nie. Ek *het* te lief geraak vir haar." (Ek moes. Dit kon nie anders nie. Ek het te lief geraak vir haar.)